

DE TENTOONSTELLING TE GROUW

van 26 Juli tot 2 Augustus 1952

Het komt niet veel voor, dat dorpen een jubileum kunnen vieren van 'n meer dan zevenhonderdjarig bestaan. De steden menen meest, dat zij alleen zich dit voorrecht kunnen veroorloven. Het dorp Grouw geniet echter dit voorrecht en wil dit merkwaardig feit o.a. door het houden van een tentoonstelling gedenken. Een vijftiengestig jaren geleden heb ik een dergelijke tentoonstelling in een school te Grouw van het nodig platenmateriaal voorzien. Het succes was overweldigend, niet minder dan ruim duizend bezoekers telde deze tentoonstelling in nauwelijks een paar dagen.

Menigmaal heb ik een niet minder belangrijke tentoonstelling in een stad gearrangeerd, waaraan veel werk verbonden was, doch die nog geen honderd bezoekers in een paar weken kon trekken en toch waren die tentoonstellingen zeer zeker de moeite waard.

De tentoonstelling, die ik nu te Grouw wilde houden, omvat een drietal groepen, alle op onze zeilschepen betrekking hebbende.

De eerste groep bevat een aantal platen, voorstellende onze scheepswerven en de bouw van het schip. Een serie van een elftal platen uit omstreeks het jaar 1700 laat de opbouw van Hollandse schepen zien. Daarnaast geven een zestal platen een indruk van de bedrijvigheid op Franse werf en het lot van Franse oorlogsschepen. Een kopergravure van de graveur Reijnier Vinkeles van 't aflopen van een Hoekerschip in het jaar 1768. Hierna volgt een plaat van de scheepswerf van de V.O.C. te Amsterdam, waar in 1690 een grote brand geweest is. De laatste gekleurde prent geeft een gezicht op een scheepswerf te Carthagena in Spanje in de 18e eeuw.

Al deze platen hebben geen betrekking op Grouw natuurlijk, doch de ge-

gevens, die ik indertijd van de oude Grouwster, wijlen de heer Zwat, gekregen heb, hebben mij wel laten zien, dat er in de 17e en 18e eeuw te Grouw vele koffen, hoekerschepen en andere kleine zeeschepen werden gebouwd.

Ik hoop, dat ik bij gelegenheid van een volgende tentoonstelling te Grouw er bij kan voegen, dat er nu ook „coasters” worden gemaakt.

Wel zijn die van ijzer (zonder zeil) maar wij zullen het moeten aanvaarden dat de vracht-zeilschepen binnen zeer korte tijd verdwenen zullen zijn en alleen watersportschepen het Friese water nog fraai zullen stofferen.

Om niet onbillijk te zijn, moet ik er op wijzen, dat hierin het kleine Wartena aan Grouw reeds het voorbeeld heeft gegeven. Met genoegen heb ik vaak opgemerkt dat aan het schilderachtige Wartenaarster Wijd, menige ijzeren coaster, sleepboot, dekpraam enz. voor Hollandse- en allicht ook voor buitenlandse rekening werden gebouwd.

De tweede groep tracht een overzicht te geven van de binnenzeilschepen, waarvan het heengaan zo te betreuren is. Daaronder zijn hek- en andere tjalken, beurtschepen, boeiers, modderschuitjes, gaffelschuiten, smalschepen, kofschepen, kortom alles wat de Friese havens aan de Zuiderzee vulde.

Een aantal platen geeft hier een indruk van, natuurlijk mist hier de allermooiste groep, die der Friese boeiers, jachten en tjotters. Mijn vele gegevens hierover, o.a. de gehele boekhouding van de beroemde werf van Eeltjebaas (Holtrop van der Zee) eerst te IJlst en toen te Joure heb ik in bruikleen gegeven aan het Fries Scheepvaartmuseum. Ik exposeer echter een drietal foto's, die vele zeer bekende watersportliefhebbers uit omstreeks 1900 te zien geven. Als iemand nog meer dergelijke foto's over heeft, zou hij een goede daad doen met ze mij toe te zenden, om ze een plaatsje te geven, daar waar ze voor het nageslacht bewaard blijven.

De derde groep bestaat uit een enkel zilveren scheepsmodel, dat echter zeer belangrijk is voor Grouw, daar het geheel omweven is met Grouwster en andere Friese herinneringen. Het dateert uit het laatst van de vorige eeuw en stelt voor het boter- en kaasschip van de destijds te Hoorn gevestigde firma de Jong, wiens vrouw van Grouwster origine was. Het boterschip zelf was gemaakt op een werf te Grouw onder leiding van de botterkoper de Vries aldaar, het zilveren model werd aan deze geschonken door de heer De Jong en is in diens familie De Vries vererfd. De laatste eigenares, mej. Grietje de Vries, die meer dan de helft van haar leven met mijn vrouw en mij heeft samengewoond, heeft het mij toevertrouwd om het voor het nageslacht te bewaren en om het op tentoonstellingen als de onderhavige te laten zien. Ik heb dus zeker niet te veel gezegd, toen ik zeide, dat dit scheepje met allerlei Grouwster herinneringen omweven is.

NANNE OTTEMA,

Bibliothecaris Prinsessehof

Museum Prinsessehof, waarvan de gevel thans in restauratie is